

บทคัดย่อ

181076

ชื่อภาคนิพนธ์ : ทัศนะต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทและการปรับตัวของ
อาสาสมัครสาธารณสุข กรณีศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อผู้เขียน : นายจรัส รัชกุล
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2549

การศึกษา นี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา 3 ประการ คือ 1) ศึกษาทัศนะต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข 2) ศึกษาการปรับตัวในการแสดงบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข 3) ศึกษาความต้องการสนับสนุนทางสังคม ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ รวมจำนวน 17 คน โดยใช้แนวประเด็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ข้อมูลที่ได้นำมาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบสามเส้าและวิเคราะห์ควบคู่กับบริบทโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการศึกษามีดังนี้

1. บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข ที่สำคัญที่สุดและที่ภาคภูมิใจ ของอาสาสมัครสาธารณสุข คือ บทบาทในด้านการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การเป็นผู้นำส่งเสริมการออกกำลังกาย การให้ความรู้การบริโภคอาหาร การส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์และสุขภาพจิตในชุมชน การอนามัยสิ่งแวดล้อม การป้องกันโรคต่าง ๆ

การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของอาสาสมัครสาธารณสุข มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ในปัจจุบัน ได้แก่ การแบ่งครัวเรือนรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นตามลักษณะพื้นที่ ตามสภาพความหนาแน่นการปลูกบ้านเรือน และจำนวน อาสาสมัครสาธารณสุขที่คัดเลือกได้ การทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุข มีการทำงานเป็นทีม มีความรู้ เข้าใจงานทุกงาน และสามารถทำได้ทุกงานตามบทบาทที่เจ้าหน้าที่ฯ คาดหวัง

2. การปรับตัวของอาสาสมัครสาธารณสุข จากเหตุการณ์ความรุนแรงจากการก่อการร้ายและผลกระทบที่เกิดขึ้นพบว่า การดำรงชีวิตประจำวันรู้สึกหวาดกลัวต้องอยู่อย่างระมัดระวัง ใน การเดินทาง และประกอบอาชีพ การแสดงบทบาทหน้าที่ในภาพรวม พบว่า ไม่รู้สึกหวาดกลัว

ในการทำหน้าที่ และพร้อมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เสียสละและประสานการทำงานเพราะคิดว่าการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข จะไม่เกิดอันตราย นอกจากนี้อาสาสมัครสาธารณสุขก็มีสิ่งทดแทน คือ ความรู้สึกรักและผูกพันอยู่กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการได้รับสิทธิพิเศษและสวัสดิการต่าง ๆ และหลายคนก็มีความผูกพันกับบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้ทุ่มเทเสียสละมาเป็นเวลานาน ไม่อยากให้สิ้นสุดหรือสูญหายไป

3. สิ่งที่ต้องการสนับสนุนมากที่สุด คือ ให้ผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงสาธารณสุขมาเยี่ยมดูแล มาให้กำลังใจและด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในพื้นที่พิเศษ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญ

1) กระทรวงสาธารณสุขควรมีบทบาทมากขึ้นในการประสานงานและพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ให้สามารถทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลอาสาสมัครสาธารณสุข

2) ผู้รับผิดชอบในกระทรวงสาธารณสุข ควรมาตรวจเยี่ยมดูแล ให้กำลังใจอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่พิเศษ

ABSTRACT

181076

Title of Research Paper : Perception of Factors Relating to the Role Playing and Adjustment of Health Volunteers : A Study in the Three Southern Provinces

Author : Mr. Charuch Ruchakum

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2006

There are 3 objectives for this study, i.e. , 1. to study the perception of factors relating to role-playing of the health volunteers; 2. to study the health volunteer' s adjustment and 3. to study the need for social support. Data collection is done with the in-depth interview of 17 key-informants. Data obtained were later organized with triangulation technique and analyzed logically with the help of descriptive statistics.

Results of the study are briefly presented below.

1. The health volunteers' roles which are most satisfying are the role in health promotion, i.e. ,leading for group exercise. giving knowledge in food consumption, promotion for emotional development and community mental health, environmental health and disease prevention.

2. The health volunteers' adjustment because of the unusual violence in the 3 southern provinces, in general, they still perform duties with out fear but in daily living they feel uneasy and have to be careful when traveling. The thing they want the most to boost will power at present is the frequent visits from higher level health officials.

Among recommendations emerged are the Ministry of Health should coordinate more with local agencies both government and private in order to strengthening the power of health volunteer organizations, among others.